

Sygn. akt II Ca 1376/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Grzesik

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2013 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością we W.

przeciwko J. T.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Świnoujściu

z dnia 4 września 2012r., sygn. akt I C 302/12

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddala.

Sygn. akt II Ca 1376/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 04 września 2012 r., sygn. akt I C 302/12, Sąd Rejonowy w Świnoujściu zasądził od pozwanego J. T. na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. kwotę 245,04 zł wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę liczonymi od dnia 1 lutego 2010 r. do dnia zapłaty (pkt I.) oraz zasądził od pozwanego J. T. na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. kwotę 107,54 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt II.).

Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Pozwany J. T. jako główny użytkownik pojazdu marki O. nr rej. (...) wraz ze współwłaścicielką M. T. zawarł z (...) Towarzystwem (...) Spółką Akcyjną umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego. Umowa zawarta została na okres od dnia 31 lipca 2009 r. do dnia 30 lipca 2010 r., składka ubezpieczeniowa wynosiła 490,09 zł i płatna miała być w dwóch ratach, po 245,05 zł.

Sąd ustalił, że pozwany nie uregulował jednej z rat.

Z ustaleń Sądu I instancji wynika, że powód na podstawie umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 27 czerwca 2011 r. nabył od (...) S. A. między innymi wierzytelność w stosunku go pozwanego J. T. wysokości 245,04 zł.

(...) S. A. powiadomiło pozwanego o dokonaniu cesji wierzytelności. Powód wzywał też Pozwanego do dobrowolnego spełnienia świadczenia.

W ocenie Sądu Rejonowego, powództwo, którego podstawę stanowił przepis art. 805 § 1 k.c., zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd wskazał, że w jego ocenie powód w niniejszej sprawie dostatecznie wykazał, iż (...) S. A. zawarł z ozwanym umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego marki O. nr rej. (...), obowiązującą od dnia 31 lipca 2009 r. do dnia 30 lipca 2010 r., ze składką ubezpieczeniową wynoszącą 490,09 zł i płatną w dwóch ratach, po 245,05 zł. Pierwsza rata była płatna do 31 lipca 2009 r., druga do 31 stycznia 2010 r. Sąd uznał, że pozwany nie wykazał w toku postępowania aby uiścił obje raty składki. Dalej, Sąd zaznaczył, że powód skutecznie nabył wierzytelność wynikającą z niewiszczony raty na podstawie umowy cesji wierzytelności. Sąd zaznaczył, że pozwany w toku postępowania podniósł, iż sprzedał samochód w maju 2009 r. a numer posiadanej przez niego polisy był inny niż wskazany przez powoda, jednakże okoliczności tych w żaden sposób nie wykazał. Sąd zauważył, że pozwany nie twierdził aby uiścił ratę składki.

Kolejno Sąd Rejonowy przywołał treść przepisu art. 6 k.c. i zaznaczył, że jakkolwiek co do zasady w postępowaniu cywilnym ciężar dowodu spoczywa na stronie powodowej, która winna wykazać zasadność dochodzonego roszczenia, to jednakże, jeżeli pozwany podnosi zarzuty i okoliczności prowadzące do obalenia twierdzeń powoda, to winien je udowodnić. Tymczasem, w realiach niniejszej sprawy pozwany nie wykazał, aby posiadana przez niego polisa miała inny numer, jak również by pojazd wskazany w polisie dołączonej do pozwu, został przez niego zbyty w maju 2009 r. Zdaniem Sądu, niewykazanie tych okoliczności przez pozwanego uniemożliwiało ocenę tych faktów.

Sąd zaznaczył, że nie uwzględnił wniosku pozwanego o odroczenie rozprawy, bowiem wniosek ten nie został poparty zaświadczeniem lekarskim, nie było też zgłoszonego wniosku o przesłuchanie pozwanego, a Sąd biorąc pod uwagę subsydiarny charakter tego dowodu, nie widział konieczności jego przeprowadzenia. Dodał, że w jego ocenie zarzuty podniesione przez pozwanego były niewiarygodne, o czym świadczył choćby fakt, iż podawana przez pozwanego data rzekomego zbycia własności pojazdu (pozwany nie wskazał o jaki pojazd chodzi) miała miejsce w maju 2009 r. a polisa dołączona przez powoda potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia w lipcu 2009 r.

Z tych też względów, Sąd Rejonowy orzekł, jak w punkcie I. sentencji wyroku. Zaznaczył, iż uwzględnił przy tym również żądanie zasądzenia odsetek ustawowych za zwłokę, liczonych od dnia 01 lutego 2010 r. do dnia zapłaty, jako zgodne z art. 481 k.c.

Jak wskazał Sąd I instancji, ustalił on stan faktyczny sprawy na podstawie dowodów z dokumentów dołączonych do pozwu. Prawdziwość tych dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron a także nie budziła wątpliwości Sądu.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. .

Apelacje od powyższego orzeczenia wywiódł pozwany, zaskarżając je w całości. Wniósł o uchylenie wyroku w całości oraz o zasądzenie kosztów sądowych według norm przepisanych.

W uzasadnieniu środka odwoławczego apelujący podniósł, że Sąd zanegował wszystkie jego wnioski. Zaznaczył, że od momentu zawarcia umowy z (...) minęły ponad 3 lata oraz, że zaginęły mu dowody wpłaty ubezpieczenia. Wskazał przy tym, że nie jest możliwe ich pozyskanie z (...). Dalej, podniósł, że jest po bardzo ciężkim zawale serca z tego tytułu otrzymuje głodową rentę w wysokości 890.00 zł. Podkreślił też, że zwrócił się do Sądu o odroczenie rozprawy, co nie zostało uwzględnione. Na zakończenie apelujący podkreślił, że nie jest dłużnikiem żadnej firmy windykacyjnej.

W odpowiedzi na apelację pozwanego, strona powodowa wiosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym ług norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Apelacja pozwanego okazała się w pełni zasadna.

Na wstępie podnieść należy, że zdaniem Sądu Odwoławczego, w toku niniejszego postępowania, doszło do uchybień procesowych. Sąd Rejonowy dokonał bowiem nieprawidłowych ustaleń faktycznych, co z kolei nie pozwoliło temu Sądowi na wszechstronne rozpoznanie sprawy i wyciągnięcie właściwych wniosków. Doprowadziło to do wydania orzeczenia z naruszeniem przepisów prawa materialnego, w takim zakresie, w jakim jest to kwestionowane apelacją.

Zgodnie z treścią art. 505¹³ § 2 k.p.c., w postępowaniu uproszczonym, jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Podstawę powództwa stanowił przepis art. 805 k.c., zgodnie z którym przez umowę ubezpieczenia zakład ubezpieczeń zobowiązuje się spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę.

Zauważyć w tym miejscu należy, że zgodnie z art. 809 § 1 k.c., ubezpieczyciel obowiązany jest potwierdzić zawarcie umowy dokumentem ubezpieczenia. Z kolei § 2 stanowi, że z zastrzeżeniem wyjątku przewidzianego w art. 811, w razie wątpliwości umowę uważa się za zawartą z chwilą doręczenia ubezpieczającemu dokumentu ubezpieczenia.

Przepis zaś art. 811 § 1 i 2 k.c., stanowi, że jeżeli w odpowiedzi na złożoną ofertę ubezpieczyciel doręcza ubezpieczającemu dokument ubezpieczenia zawierający postanowienia, które odbiegają na niekorzyść ubezpieczającego od treści złożonej przez niego oferty, ubezpieczyciel obowiązany jest zwrócić ubezpieczającemu na to uwagę na piśmie przy doręczeniu tego dokumentu, wyznaczając mu co najmniej 7-dniowy termin do zgłoszenia sprzeciwu. W razie niewykonania tego obowiązku zmiany dokonane na niekorzyść ubezpieczającego nie są skuteczne, a umowa jest zawarta zgodnie z warunkami oferty. W braku sprzeciwu umowa dochodzi do skutku zgodnie z treścią dokumentu ubezpieczenia następnego dnia po upływie terminu wyznaczonego do złożenia sprzeciwu.

Dalej, Sąd II instancji zauważa, że strona powodowa do pozwu dołączyła: kserokopię (potwierdzoną za zgodność) umowy z dnia 30 lipca 2009 r. polisa nr (...), umowę sprzedaży wierzytelności z dnia 27 czerwca 2011 r., wezwanie do zapłaty z dnia 25 lipca 2011 r., zawiadomienie kierowane do pozwanego o cesji pomiędzy (...) powodem z dnia 25 lipca 2011 r. oraz spis wierzytelności objętych cesją.

W ocenie Sądu Rejonowego powyższe dokumenty, przy braku wykazania przez pozwanego słuszności podniesionych przez niego zarzutów, były wystarczające do uznania, że żądanie pozwu było zasadne.

Ze stanowiskiem tym nie sposób jest się zgodzić.

W pierwszym rzędzie zaznaczyć wypada, że Sąd I instancji spowodował zaistnienie sytuacji, w której odwrócone zostały zasady postępowania dowodowego wynikające z art. 6 k.c. i 232 k.p.c. i to na pozwanym, a nie na powodzie, który dochodził w przedmiotowym postępowaniu roszczenia, spoczął ciężar dowodu.

Nadto koniecznym jest zaznaczenie, że materialnoprawny ciężar dowodu reguluje norma płynąca z treści art. 6 k.c. Zgodnie z tym przepisem, to powód, który dochodzi roszczenia stanowiącego podstawę niniejszego powództwa, związany jest ciężarem udowodnienia okoliczności uzasadniających żądanie, więc opisanych hipotezami norm prawa cywilnego materialnego znajdujących zastosowanie dla oceny stanu faktycznego. Są to fakty, z których strona wywodzi skutek prawny, a więc prawotwórcze.

Dodać także wypada, iż przepis ten pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów. Instytucja ta spełnia dwie zasadnicze funkcje. Po pierwsze dynamizuje postępowanie dowodowe w systemie obowiązywania zasady kontradiktoryjności. Po drugie określa wynik merytoryczny sporu (sprawy) w sytuacji krytycznej, gdy strona nie udowodnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Ciężar dowodu wiąże się z obowiązkiem twierdzenia (ciężarem twierdzenia) i obowiązkiem dowodzenia tych wszystkich okoliczności, które mogą być stosownie do art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu. Ciężar dowodu charakteryzują dwa aspekty: podmiotowy (kto, która strona w postępowaniu ma przeprowadzić dowód) i przedmiotowy (co należy udowodnić dla poparcia powołanych w procesie

faktów). Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż strona powodowa decydując się na wytoczenie powództwa winna była zgromadzić dowody potwierdzające zawarcie umowy ubezpieczenia z dnia 30 lipca 2009 r. polisa nr (...) oraz nie wywiązania się przez pozwanego ze spoczywających na nim w związku z tą umową obowiązków. Należy przy tym wskazać, iż przedmiotem dowodu w postępowaniu cywilnym są fakty i sądy o faktach (wypowiedzi o faktach). Przedmiotem dowodu są fakty istotne, relewantne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Konieczność naprowadzenia dowodów na powyższe okoliczności była o tyle ważna, iż pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zaprzeczył twierdzeniom podnoszonym w tym zakresie przez stronę powodową. To zaś tym bardziej, w świetle art. 229 k.p.c. obligowało Sąd do baczniejszej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie.

Jednakże, jak już wyżej zaznaczono, powyższym wymogom Sąd Rejonowy nie sprostał. Po analizie materiału dowodowego oraz twierdzeń stron podnoszonych w toku postępowania, Sąd Okręgowy uznał, iż żadna z wyżej wymienionych okoliczności, które miały zasadnicze znaczenie dla sprawy, nie została dowiedziona przez stronę powodową ponad wszelką wątpliwość, stąd też brak było podstaw do uznania powództwa za zasadne, choćby w minimalnym zakresie.

Otóż, po pierwsze zauważyć należy, że ww. kserokopia umowy z dnia 30.07.2009 r. została podpisana jedynie przez Dyrektora Pionu Sprzedaży (...) S. A. M. P. G.. Brak jest na niej podpisu ubezpieczającego. To zaś, w powiązaniu z okolicznościami, o których będzie mowa poniżej, pozwalało na konstatację, że przedłożona kserokopia polisy stanowiła co najwyżej jednostronne oświadczenie woli (ubezpieczyciela) względnie ofertę zawarcia umowy skierowaną do pozwanego.

Po drugie, wskazać należy, że z zapisów tej umowy wynika, że „dokumentem potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest certyfikat polisy OC, stanowiący potwierdzenie wniesienia opłaty składki ubezpieczeniowej zgodnie z przedstawionym poniżej harmonogramem płatności składki (...)” (vide str. 1 umowy). Z kolei z pouczeń zawartych na str. 2 umowy wynika, że „ubezpieczający w ciągu 7 dni od otrzymania polisy wraz z OWU, ma prawo wnieść zastrzeżenia dotyczące zawartej umowy ubezpieczenia. Opłacenie składki lub jej pierwszej raty i niezgłoszenie zastrzeżeń w wyżej wymienionym terminie jest równoznaczne z potwierdzeniem przez ubezpieczającego faktu otrzymania OWU oraz z akceptacją warunków zawartej umowy ubezpieczenia i informacji zawartych w niniejszej polisie”. Tymczasem, co istotne, strona powodowa nie dołączyła do pozwu ani potwierdzenia dokonania przez powoda wpłaty pierwszej raty składki wynikającej z ww. umowy, ani wydruku certyfikatu polisy OC, ani nawet zwrotnego poświadczenia odbioru przez pozwanego przesyłki zawierającej polisę wraz z OWU. Na marginesie podnieść także wypada, że powódka nie przedłożyła również treści Ogólnych Warunków Ubezpieczenia (stanowiących co do zasady integralną część umowy), jak również potwierdzenia doręczenia J. T. wezwania do zapłaty z dnia 25.07.2011 r. Wobec powyższego, wbrew stanowisku Sądu I instancji, brak było podstaw do przyjęcia, że strona powodowa wykazała, że umowa ubezpieczenia – polisa nr (...) – albo poprzez złożenie przez pozwanego wyraźnego oświadczenia woli, albo poprzez działania konkludentne (uiszczenie pierwszej raty składki) została zawarta pomiędzy pozwanym (...). A.

W konsekwencji, brak było podstaw do uznania, że powódka wykazała zasadność dochodzonego od J. T. roszczenia wynikającego z treści pozwu.

Z tych też względów, apelacja zasługiwała na uwzględnienie, wobec czego, Sąd Okręgowy, w oparciu o przepis art. 386 § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.